

اخبار

افزایش مناسبات بانکی و پولی در دستور کار ایران، پاکستان و سریلانکا

رئیس‌کل بانک مرکزی کشورمان در حاشیه اجلاس سالانه صندوق بین‌المللی پول، ضمن دیدار و گفت‌وگو با رؤسای کل بانک مرکزی پاکستان و سریلانکا بر توسعه همکاری‌های پولی و بانکی دو و چندجانبه تأکید کرد.

به گزارش بانک مرکزی، دکتر محمدرضا فرزین در دیدارهای جداگانه با جمیل احمد رئیس‌کل بانک مرکزی پاکستان و همچنین دکتر وراسینگه رئیس‌کل بانک مرکزی سریلانکا گفت: افزایش مناسبات پولی و بانکی و به تبع آن رشد و تقویت همکاری‌های تجاری و اقتصادی با پاکستان و سریلانکا در دستور کار طرفین قرار دارد. احمد رئیس‌کل بانک مرکزی پاکستان نیز در این دیدار ضمن تأکید بر گسترش همکاری‌های اقتصادی و بانکی میان دو کشور تأکید کرد: افزایش تبادلات تجاری به همراه توسعه روابط بانکی و مالی پاکستان و ایران در اولویت ما قرار دارد. وراسینگه رئیس‌کل بانک مرکزی سریلانکا نیز با اشاره به افزایش مناسبات تجاری ایران و سریلانکا در سال‌های اخیر گفت: هیچ محدودیتی در افزایش همکاری‌های پولی و بانکی با ایران نداریم.

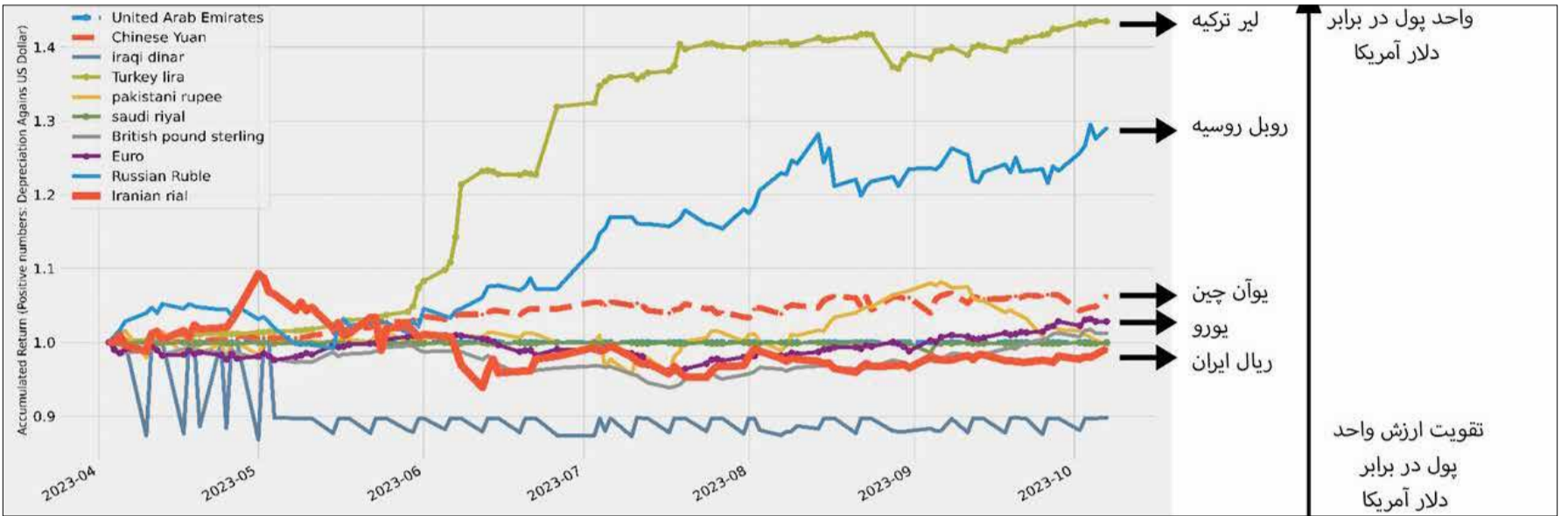
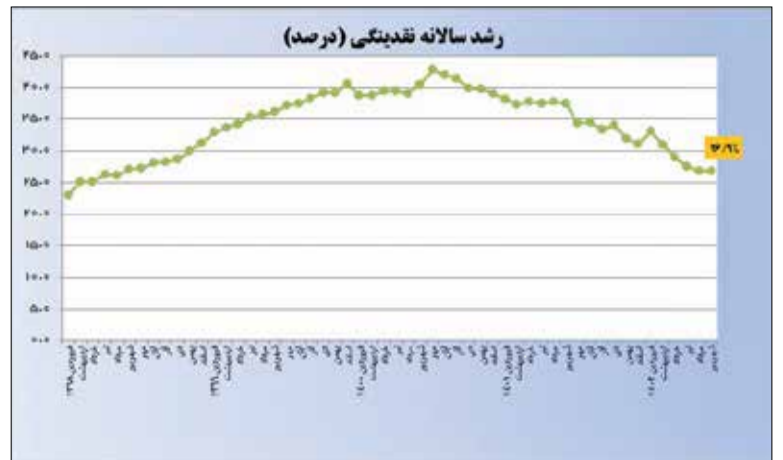
فرزین در حاشیه اجلاس سالانه صندوق بین‌المللی پول در مراکش با مدیران ارشد صندوق بین‌المللی پول و همچنین با جمعی از رؤسای کل بانک مرکزی کشورهای منطقه و گروه بریکس راجع به افزایش همکاری‌های پولی و بانکی دیدار و گفت‌وگو می‌کند. اجلاس سالانه صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی در سال ۲۰۲۳ به طور همزمان و از نهم تا پانزدهم اکتبر (۱۷ تا ۲۳ مهرماه ۱۴۰۲) در کشور مراکش برگزار می‌شود. این نخستین بار در ۵۰ سال اخیر است که این اجلاس‌ها در قاره آفریقا برگزار می‌شوند.

حضور وزیر اقتصاد در اجلاس سالانه بانک جهانی در مراکش

وزیر امور اقتصادی و دارایی کشورمان برای شرکت در اجلاس سالانه ۲۰۲۳ بانک جهانی به مراکش سفر کرد. به گزارش مهر، سیداحسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی که برای شرکت در اجلاس سالانه ۲۰۲۳ میلادی بانک جهانی به مراکش سفر کرده است، در جلسه کمیته توسعه با مشارکت ۲۵ عضو و سه نمایندگی از گروه کشورمان شامل مراکش، تونس، الجزایر، لیبی، ایران، پاکستان، افغانستان همراه با وزیر اقتصاد مراکش مشارکت کرد.

حضور در جلسه دوجانبه با بانک توسعه اسلامی از دیگر برنامه‌های سفر وزیر امور اقتصادی و دارایی کشورمان به مراکش است. وزیر اقتصاد همراه با رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری در نشست سالانه هیأت عامل بانک جهانی شرکت می‌کند.

جلسات دوجانبه خاندوزی با وزرای اقتصاد برخی کشورها نیز برگزار می‌شود. در ادامه نیز وزیر اقتصاد کشورمان در نشست وزرا با عنوان سرمایه‌انسانی شرکت می‌کند. حضور در نشست کمیته پولی و مالی (IMFC) از دیگر برنامه‌های وزیر اقتصاد در روز شنبه خواهد بود.

نرخ ارز در ایران در مقایسه با برخی کشورها در نیمه نخست ۱۴۰۲ نوسان کمتری داشت

ثبات ریال ایران در نیمه نخست ۱۴۰۲ بیشتر از یورو و یوآن بود

گزارش

چین تقریباً ۵ درصد ارزش خود را از دست داده و حتی ارزهای دیگری مانند یورو و پوند انگلیس نیز تا حدی نسبت به دلار آمریکا دچار کاهش ارزش شده‌اند. در نمودار تحولات برخی از مهم‌ترین ارزهای جهانی در کنار ریال ایران در مقابل دلار آمریکا در بازه زمانی ۱۴ فروردین ماه تا ۱۵ مهرماه ۱۴۰۲ به تصویر کشیده شده است.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، شاخص بازده جمعی روبل روسیه نسبت به دلار آمریکا نشان می‌دهد که این ارز نسبت به ۶ ماه گذشته حدود ۳۰ درصد ارزش خود را در برابر دلار آمریکا از دست داده است. همین وضعیت در مورد لیر ترکیه نیز صادق بوده به نحوی که لیر ترکیه نسبت به دلار آمریکا حدود ۴۳ درصد ارزش خود را از دست داده است.

ایده‌کلی در نمودار این است که درصد تغییر جمعی نرخ برابری هر ارز در مقابل دلار آمریکا نسبت به ابتدای سال ۱۴۰۲ محاسبه و گزارش شده است. بنابراین هر چه بازده جمعی به سمت بالا حرکت کند به معنای تقویت دلار آمریکا و تضعیف ارز مورد نظر خواهد بود.

در رابطه با نرخ برابری روبل روسیه در مقابل دلار آمریکا لازم به اشاره است که در روزهای ابتدایی حمله روسیه به اوکراین، روبل روسیه بشدت تضعیف شد. هرچند به مدد رشد شدید قیمت نفت و گاز، روبل روسیه دوباره به ارقام پیش از جنگ رسید.

با این حال، پس از گذشت حدود یک سال از شروع جنگ، مجدداً علائم ضعف در ارز روبل در حال نمایان شدن است که دلیل اصلی آن بروز ناترازی در حساب جاری، اعمال محدودیت قیمت ۶۰ دلار بر هر بشکه نفت صادراتی روسیه، کاهش قیمت گاز اروپا، بلوکه کردن ذخایر ارزی این کشور و بروز ریسک‌های اقتصادی و سیاسی ناشی از درگیری با اوکراین است.

در مورد لیر ترکیه نیز لازم به اشاره است که کاهش شدید ذخایر ارزی ترکیه به دلیل ناترازی جدی در حساب جاری این کشور و وضعیت نامطلوب شاخص‌های اقتصاد کلان آن نیز از جمله عوامل تضعیف ارزش لیر در مقابل دلار بوده است. هر چند افزایش معنادار نرخ بهره سیاستی توسط بانک مرکزی آمریکا نیز تا حدودی در

افزایش تقاضای دلار و کاهش ارزش اسعار دیگر از جمله روبل روسیه و لیر ترکیه تأثیرگذار بوده است.

در کنار وضعیت مطلوب متغیرهای بنیادین تعیین‌کننده نرخ ارز، اجرای سیاست تثبیت با محوریت تثبیت بازار ارز از جمله اقدامات مهم مجموعه دولت و بانک مرکزی بود که توانست فضای پیش‌بینی‌پذیری را برای فعالان اقتصادی فراهم کند. همچنین تداوم سیاست‌های تثبیت سبب می‌شود تا اثرات آن بر رفاه خانوار و بهبود عملکرد نگاه‌های تولیدی به مرور مشخص شود.

کنترل ضریب تغییرات ارز

در ادامه گزارش بانک مرکزی آمده است: اگرچه سیاست‌های تثبیت به طور کامل اجرایی نشده و از این منظر در نیمه راه قرار داریم، لیکن اجرای موفق این سیاست در چند ماه اخیر سبب شده تا ضریب تغییرات نرخ دلار در بازار غیررسمی (نسبت انحراف معیار به میانگین) در شش ماهه نخست ۱۴۰۲ در سطح ۳۰۲ درصد قرار گیرد؛ این در حالی است که میزان ضریب تغییرات در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۹۰۵ درصد بوده و این نشان‌دهنده افزایش ثبات بازار ارز در نیمه نخست سال جاری است.

همچنین نرخ ارز در بازار رسمی (شامل حواله و اسکناس) که تأمین‌کننده نیازهای اساسی و واقعی اقتصاد است، به ثبات و آرامش رسید به نحوی که ضریب تغییرات نرخ فروش حواله دلار در سامانه معاملات الکترونیک ارز از ابتدای سال ۱۴۰۱ تا ۹ اسفند همان سال برابر ۶۰ درصد بود و پس از راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلای ایران در اسفندماه و بخش‌بندی بازار ارز و اعمال نرخ‌های متفاوت برای واردات کالاهای اساسی و غیراساسی و تقاضاهای اسکناس، ضریب تغییرات نرخ فروش حواله دلار در سامانه معاملات الکترونیک ارز در بازه زمانی ۹ اسفندماه ۱۴۰۱ تا پایان شهریورماه ۱۴۰۲ به ۱۰۵ درصد کاهش یافت و نرخ فروش حواله برای واردات کالاهای غیراساسی نیز حول و حوش ۳۷۷ هزار ریال تثبیت شد.

در مجموع، شواهد موجود حکایت از برقراری ثبات و آرامش در بازار ارز و به تبع

آن پیش‌بینی‌پذیری این بازار دارد. به تبع برقراری ثبات و آرامش در بازار ارز، تثبیت و حتی کاهش قیمت در بازار سایر دارایی‌ها نظیر طلا، مسکن و خودرو نیز مشهود است.

۱۰ میلیارد دلار منابع ارزی ایران در عراق و ۶ میلیارد دلار در قطر در دسترس بانک مرکزی است

مجموعه تلاش‌های صورت گرفته در حوزه سیاست خارجی و دیپلماسی منطقه‌ای منجر به آرداسازی حدود ۶ میلیارد دلار از ذخایر ارزی بلوکه‌شده کشور شد و با مذاکرات انجام گرفته با بانک مرکزی قطر بهره‌برداری از منابع انتقال داده شده به چند بانک ایرانی وارد فاز عملیاتی شده است. علاوه بر این، مذاکرات مفیدی با کشورهای منطقه در زمینه تقویت مناسبات بانکی و ارزی صورت پذیرفته که نتیجه آن در آینده نزدیک اطلاع‌رسانی خواهد شد.

اخیراً نیز با اقدامات و پیگیری‌های حقوقی بانک مرکزی، موانع قضایی جهت دسترسی به دارایی‌های ارزی این بانک در کشور اروپایی لوکزامبورگ به ارزش ۱۰۷ میلیارد دلار برطرف شده است. علاوه بر موارد فوق، می‌توان به در دسترس قرار گرفتن بیش از ۱۰ میلیارد دلار در عراق و همچنین مذاکرات در خصوص تأمین منابع از طریق فاینانس با چین اشاره کرد.

در نیمه نخست امسال ۳۲۰۴ میلیارد دلار برای واردات تأمین شد

بر اساس اعلام بانک مرکزی، برای واردات کالاها و خدمات مورد نیاز بنگاه‌ها و خانوارها در نیمه اول امسال ۳۲۰۴ میلیارد دلار ارز تأمین و پرداخت شده است. بر اساس اعلام بانک مرکزی، تأمین ارز در ۶ ماهه نخست امسال با رشد ۳۰ درصدی مواجه شده است. یکی از اقدامات بانک مرکزی تأمین ارز بواقع جهت واردات کالاها و خدمات مورد نیاز بنگاه‌ها و خانوارها بوده است.

در این ارتباط، به رغم افت قیمت‌های جهانی و کاهش صادرات غیرنفتی، میزان تخصیص و تأمین ارز طی ۶ ماهه نخست سال جاری به طور متوسط ماهانه به ترتیب معادل ۵۰۴ و ۷۰۵ میلیارد دلار بوده است.

رشد نقدینگی ۱۳۰۶ واحد درصد کم شده است. رشد نقدینگی طی ۱۲ ماهه منتهی به شهریور امسال به ۲۶۰۹ درصد رسیده است. این در حالی است که در شهریور ۱۴۰۰ که دولت سیزدهم تازه شروع به کار کرده بود، رشد نقدینگی از مرز ۴۰ درصد عبور کرده و به ۴۰۵ درصد رسیده است. بدین ترتیب در ۳ سال اخیر در دولت سیزدهم نرخ رشد نقدینگی ۱۳۰۶ واحد درصد کمتر شده است. رشد ۲۶۰۹ درصدی نقدینگی، کمترین سطح این شاخص در ۴ سال اخیر از شهریور ۱۳۹۸ تا کنون است.

آثار تثبیت در اقتصاد

ماحصل اقدامات دولت و بانک مرکزی در زمینه مدیریت بازار ارز و کنترل رشد نقدینگی طی یک سال و نیم گذشته و به‌خصوص پس از اجرای سیاست‌های تثبیت اقتصاد کلان در تحولات نرخ تورم و رشد اقتصادی عینیت یافته است. بر اساس آمارهای بانک مرکزی، نرخ تورم نقطه به نقطه شاخص بهای تولیدکننده در اسفندماه سال گذشته (۱۴۰۱) متأثر از تحولات بازار ارز و افزایش قیمت مواد اولیه وارداتی به بیشترین مقدار خود در یک سال اخیر رسید و رقم ۴۲۰۴ درصد را ثبت کرده بود، لیکن تنها پس از گذشت چند ماه از اعمال سیاست تثبیت اقتصادی توسط بانک مرکزی در اواخر سال گذشته و ثبات در بازار ارز طی ماه‌های اخیر، تحولات تورم نقطه به نقطه شاخص قیمت تولیدکننده روند نزولی به خود گرفته و به ۳۲۰۴ درصد در شهریورماه سال جاری کاهش یافته است. از آنجا که شاخص بهای تولیدکننده به نوعی شاخص پیش‌نگر شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی است، انتظار می‌رود ادامه‌دار شدن روند کاهش تحولات این شاخص منجر به کاهش تورم نقطه به نقطه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی تا پایان سال شود.

همچنین در مقوله رشد اقتصادی نیز با کاهش سطح نااطمینانی‌های حاکم بر فضای کلان اقتصادی کشور، شرایط

در دوره نیمه نخست سال جاری ارزش برخی واحدهای پول همچون یورو، یوآن و لیر ترکیه در مقابل دلار، در مقایسه با ریال ایران، به میزان بیشتری دچار کاهش شده‌اند.

مقایسه روند ارزش پول ملی کشورها در مقابل دلار آمریکا در دوره شش ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که ریال ایران جزو باثبات‌ترین ارزها بوده است.

نسبتاً مطلوبی برای تولید و سرمایه‌گذاری بنگاه‌های اقتصادی پدیدار شده و این موضوع در آمارهای رشد اقتصادی ایران عینیت یافته است.

بر اساس داده‌های حاصل از منابع آماری و برآوردهای مقدماتی انجام شده در خصوص تولید ناخالص داخلی کشور، نتایج اولیه نشان می‌دهد که تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲ در مقایسه با سه ماهه اول سال ۱۴۰۱، به میزان ۶۰۲ درصد رشد داشته است. همچنین بر اساس محاسبات مقدماتی این بانک، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲ در مقایسه با سه ماهه اول سال ۱۴۰۱، به میزان ۶۰۲ درصد رشد داشته است. همچنین رشد اقتصادی بدون نفت طی دوره مذکور معادل ۵۰۲ درصد بوده است.